Juli Casino, un torroellenc vingut del Poblenou

Jaume Bassa

Als anys cinquanta Torroella era una vila pagesa, rica, però una mica pansida. Va treure-la d'aquest ensopiment una colla de gent d'orígens molt diversos, torroellencs de soca-rel i torroellencs sobrevinguts. D'entre aquests, Juli Casino Sánchez, que té 88 anys, és un dels més populars. Va arribar a la nostra vila l'any 1945, es va enamorar d'una pubilla, s'hi va casar, i fins ara. Viu amb ella, la Pilar Espígol, al carrer del Carme, antic carrer dels Bous, en una casa notable, tot i la seva aparença senzilla. A la façana, la pedra de la llinda duu gravada una inscripció amb la data "Any 1704", i una finestra petita, també de pedra, amb una data encara més antiga, "1589". A dins, les estances són acollidores, i un pati encantador, amb un pou i molts de testos plens de flors. En Juli i la seva dona em reben amb afecte i em fan seure al menjador.

— A Torroella tothom et coneix sobretot per la teva dedicació i pels teus èxits amb la bicicleta. L'afició et venia de petit, de família?

— I tant! Vaig néixer l'any 1923 en una família molt modesta del barri barceloní del Poblenou, en aquells temps barri d'obrers i anarquistes de la CNT i de la FAI. Érem set germans, l'Antonio, després jo, dos nois més i tres noies, i els pares feien el que podien per pujar-nos i formar-nos tot i els seus mitjans

En Juli Casino l'any 2008 (foto J. Serenó)

escassos. Però, a més, a tota la família ens agradava sortir, fer excursions, fer esport. El pare havia estat un ciclista destacat, havia arribat a subcampió de Barcelona de veterans, i ens va encomanar l'afició als fills. Devia ser l'any 1931 que vaig pujar per primer cop en una bicicleta, tenia vuit anys, i aviat el meu germà gran Antonio i jo vàrem participar en competicions. Però va venir la guerra, varen cridar per anar al front l'Antonio, que només tenia disset anys, amb l'anomenada quinta del biberó, i tots ho vàrem passar molt mala-ment. Acabada la guerra, l'Antonio encara va haver de seguir a l'exèrcit, i quan finalment va tornar, després de cinc anys, estava mig malalt, ja no servia per competir amb la bicicleta. Ja no vaig poder formar equip amb ell, vaig haver de continuar sol.

— Vares viure de ple la guerra civil, que et va tocar de ben a prop, el teu germà al front, tu a casa amb la família... En deus tenir records molt desagradables.

— Sí, records horribles, ja ho veuràs. Abans de la guerra, els pares havien trobat una solució per educar-me. Dels cinc fins als dotze anys em varen portar a una guarderia que teníem al costat de casa, on estudiava i també hi menjava.

Després, inquiet per la meva formació, vaig demanar i obtenir una plaça a les Colònies Escolars públiques situades en un mas, als afores de Martorelles. M'ho podien concedir per un mes, però també podia ser per dos anys, i jo vaig aconseguir un termini de dos anys. Hi vaig entrar el març de 1936, però al juliol hi va haver la revolució i a Catalunya varen guanyar les forces lleials a la República, es varen imposar els anarquistes, i un dia d'agost, quan amb altres alumnes grans tornàvem d'una sortida, ens vàrem adonar que havia passat alguna cosa greu. Sorra escampada pel pati amagava taques de sang i vàrem demanar explicacions. Un grup armat descontrolat havia matat dos professors. La ignorància feia assassinar mestres! Va ser un dia terrible, l'escola va tancar.

— Només tenies tretze anys. Tornes a Barcelona. Què vares poder fer?

— L'agost de 1936 a Barcelona es vivia la revolta i les primeres conseqüències de la guerra civil. Tot i la meva edat, vaig veure que havia d'ajudar la família, volia treballar, i ho vaig aconseguir a The Direct, una companyia de cablegrames situada a l'edifici de Correus. La meva feina, portar informació a les ambaixades i a corresponsals de guerra, a peu, en tramvia o amb bicicleta, moltes vegades enmig de bombardeigs.

Quan el 1938 l'Antonio va ser cridat per anar al front, jo vaig aconseguir de substituir-lo d'escrivent en una gran botiga i magatzems de merceria i bijuteria, Novetats Record, del carrer de l'Hospital, 27. Però tot i ser en temps de guerra jo continuava preocupat per aprendre més, de dies treballava, però després de la jornada anava a estudiar a l'Escola Pere Vila, prop de l'Arc del Triomf.

A més, tot i la feina i els estudis, feia esport, jugava a pilota i no deixava mai la bicicleta. Em cartejava sovint amb el meu germà, que combatia a la serra de Pàndols, a l'Ebre. A Barcelona la guerra també era terrible. Un dia, amb uns companys, vàrem sentir avions, era un bombardeig, uns es llançaren a terra, uns altres no tan prudents no ho feren, i quan em vaig aixecar, em vaig adonar que dos amics havien estat destrossats per la metralla.

Va ser un temps espantós, els vailets d'aquells anys ens vàrem fer grans a cops. Els dissabtes i diumenges jo, amb quinze anys, anava amb el pare en bicicleta lluny de Barcelona, i tornàvem de nit carregats amb sacs pesants i pedalant com podíem. Sacs de patates si anàvem cap a Argentona, de grana, mongetes, etc., si sortíem cap a Gelida. A canvi, els portàvem bacallà, tabac. Quilòmetres i quilòmetres amunt o avall, travessant collades a la fosca perquè no ens enxampessin els controls de la Guàrdia Civil que vigilaven l'estraperlo.

— I al cap de cinc anys de guerra i de servei militar torna a Barcelona el teu germà gran. També torna a la feina d'abans i tu l'has de deixar?

— Jo era interí, suplent, i efectivament havia de deixar per al meu germà la plaça d'escrivent del carrer de l'Hospital. Tenia disset anys. Vaig buscar feina i vaig poder entrar d'aprenent de mecànic ajustador a can Magriñà, on feien articles d'ortopèdia i cirurgia. Al mateix temps que treballava, per millorar la meva formació per a l'ofici, vaig voler aprendre dibuix industrial, i em vaig inscriure a l'Escola del Treball del carrer d'Urgell. Vaig fer el que vaig poder per aprofitar aquells estudis, vaig aconseguir puntuacions màximes, i tinc la satisfacció que un dels meus treballs, emmarcat, es va exhibir en un local de l'escola, no sé si encara hi és. Però vaig haver de plegar a segon curs perquè l'empresa feia hores intensives, ja no podia sortir a les sis ja que acabava cada dia a les deu del vespre. Treballa que treballaràs. Per aquell temps els meus pares van muntar una botiga de merceria i perfumeria, i els diumenges al matí, per fer algun diner més, acompanyava el pare a vendre espardenyes a l'onada d'immigrants que vivien a les barraques de les platges de Somorrostro i del Bogatell. Això sí, era jove i em divertia els diumenges a la tarda, que anava amb els amics a ballar al Casino de l'Aliança del Poblenou o a l'Ateneu Colom.

— I la bicicleta?

— Més que mai. Em vaig fer del Club Ciclista del Poblenou, i feia excursions, sortides, la Festa del Pedal, però ara hi havia d'anar sol, el meu germà ja no podia seguir. L'any 1941 vaig guanyar el Premi Poblenou del Frente de Juventudes, i en anys següents el Gran Premi del Vendrell, de Sant Faust de

Llicència de corredior ciclista. 1947.

Campsentelles, de Granollers, etc., i aviat ja vaig competir amb els professionals, amb la meva llicència d'Independent de 1a. Vaig tenir la llicència de la Federación Velocípeda Española l'any 1944, i la vaig anar renovant fins al 1947.

— A partir d'aquell moment va començar un seguit d'èxits que et duen fins al primer pla del ciclisme català, no és així? El *Mundo Deportivo* et va citar en una crònica com una de les nostres deu promeses, al costat de Miquel Poblet, Salvador Filbà, Massip, Serra, Bernardo Ruiz...

— La veritat és que vaig poder situar-me al costat d'aquestes figures del ciclisme que van ser Poblet i d'altres com Bernardo Ruiz, Juan Gimeno, Vicente Carretero, etc. Guardo documentació d'aquella època i sí, en una llista dels millors corredors de 1945, em varen situar en un lloc destacat. Consta que aquell any havia guanyat 1.422 pessetes (Bernardo Ruiz, vencedor de la Volta a Catalunya, en va guanyar 16.150). També tinc un contracte que vaig signar l'any 1946 amb el club ciclista de Sants anomenat Clips i amb Talleres Notario. (Del Clips en deien el Sans petit per comparació amb l'altre, la Unión Deportiva de Sants, que era el gran club organitzador de la Volta a Catalunya). Aquest contracte deia que em comprometia a participar a totes les curses que em fossin assignades, em pagarien l'equip complet, portaria propaganda dels tallers, i si em classificava cobraria 15 pessetes per cada copa guanyada, a més dels premis de la cursa.

— Amb aquests sous no podies pas deixar la feina...

— I tant que no. Però sí que vaig canviar d'empresa. Vaig deixar Magriñà, vaig treballar sis mesos a Iberia Radio, i vaig entrar després a indústries Saime, que fabricaven peces de ràdio, com ara per a Radio Lucarda. Un acudit del moment deia que en una casa de senyoretes uns homes fan cua, i un diu a un altre: "L'u carda, jo sóc el dos, aviat em tocarà a mi"... què te'n sembla? En fi... L'empresa Saime era a les Corts, prop de l'antic camp del Barça, i jo hi anava cada dia matí i tarda en bicicleta. De casa meva del Poblenou fins a l'empresa són uns set quilòmetres, vol dir que feia uns vint quilòmetres diaris, bon entrenament. I durant tres anys. Després vaig anar a treballar de matricer en una nova empresa, ca l'Anglada, on feien joguines i objectes de regal.

— Jo també vaig treballar un parell d'anys a Iberia Radio, al Poblenou... Quins anys! Deixem-ho. Finalment, véns a Torroella. Com va anar?

— El servei militar va capgirar la meva vida. Era l'any 1944, jo tenia 21 anys. Em tocava anar a Girona, a l'antic edifici de Sant Domènec, que havia estat convent, després presó, i ara caserna, ocupat per set quintes no llicenciades

(soldats de set anys successius). Hi vaig fer la instrucció i hi anava en bicicleta, ho podia combinar com he fet sempre, i també treballava, ara a Óptimus, on fabricaven ràdios, ja que la meva destinació al regiment, com a enllaç, em permetia tenir les tardes lliures.

És aleshores que els soldats vam anar a parar a Torroella amb motiu d'unes maniobres on jo feia d'enllaç ciclista. Amb els meus companys passejàvem per la vila, ens hi aclimatàvem, coneixíem gent, i començarem d'anar a comprar el berenar a la botiga d'en Pere músic del carrer d'Ullà. Hi despatxava una seva neboda, la Pilar Espígol, i l'acompanyaven una colla d'amigues, Maria Alabau, Angelina Forcada, Nuri Tauler, Maria Cruset. Eren joves i feien tabola. Jo cantava, havia estat de la coral quan era a Martorelles, entonava bé. I tot plegat va acabar amb el festeig amb la Pilar i el compromís de casar-nos l'abril de 1948.

Durant la resta de la mili a Girona, vaig continuar competint i era cada vegada més popular entre els torroellencs. Els estudiants que eren a Girona en aquell moment, Casellas, Capellà, Vilà, etc., em seguien i m'animaven, "és el xicot de la Pilar Espígol!".

— Però et llicencien, te n'has de tornar a Barcelona...

— Vaig tornar a ca l'Anglada, i hi feia dos torns, calien diners per poder-me casar. Des del moment que em van llicenciar l'any 1946, la Pilar i jo ens escrivíem cartes cada dia, l'un i l'altra enviàvem 365 cartes cada any, va ser un festeig de cartes! L'any de la nevada, vaig rebre set cartes de cop! També m'entrenava corrent diferents distàncies, i moltes vegades l'entrenament consistia en una anada i tornada a Torroella en bicicleta el cap de setmana. Quatre hores cada viatge. Venia el dissabte al vespre, anàvem a ballar a can Coll o al Cinema, el diumenge al cine i trobar-nos amb els amics, i el dilluns al matí cap a Barcelona altre cop. A Barcelona, m'afanyava a guanyar diners per poder-nos casar a la data decidida.

— Es va complir la data fixada, us vàreu casar l'abril de 1948?

— Es va complir, ens vàrem casar el 17 d'abril de 1948. A partir d'aquell any ja no vaig renovar la llicència de ciclista professional. No podia córrer a Torroella, no hi havia l'ambient adequat, si m'entrenava per la muntanya m'haurien pres per boig. Vivia a casa dels sogres i treballava a can Costa mecànic del passeig de les Cases Noves (avui de Catalunya), i quan va decidir dedicar-se només a maquinària agrícola, jo em vaig quedar el taller de les bicicletes, una mica més avall, a la cantonada del passeig i el passeig

de Vicenç Bou. Eren uns baixos que havien estat un bar, La Punxa, de reputació dubtosa. La mestressa s'havia traslladat al pis, i en el local jo reparava i venia bicicletes, i després velomotors i tota classe de motos (Ossa, Guzzi, etc.).

— I també feies de pagès.

— Sí. Com saps, la meva muller era pubilla d'una casa de pagesos petits, can Viola. Quan plovia calia posar galledes i palanganes pels degoters del teulat, i amb les portes tancades els gats passaven amb la cua dreta... Però quan vaig treballar, i més endavant quan em vaig establir pel meu compte, vàrem poder fer els teulats nous, ens els va fer en Fausto, i amb el temps hem anat reparant la casa com ara està i com tu la veus.

Juli Casino amb un amic a la porta del seu taller l'any 1981 (foto arxiu familiar)

Jo, quan podia, ajudava l'avi Isidre carregant el carro d'userda i descarregant-lo al migdia, abans d'obrir el taller, anava a la sega i fer garbes, dur-les a l'era d'en Pujadas per batre el gra, en fi, feia el que podia. Vaig fer plantar al camp de la Pagesa, per a en Jaume de l'estanc, unes de les primeres pomeres que es varen plantar a Torroella. L'avi ja estava fumut i ens va deixar, i no obstant això, encara el tercer any de tenir les pomeres li vaig entregar 36.000 pessetes, que ell deia que no les havia vist mai juntes. Si hagués viscut més temps, quina llàstima!, hauria estat tan feliç!

— I després de jubilar-te, tornes a fer de pagès.

— Llavors vaig fer arreglar l'olivar i amb l'ajuda d'un bon amic, més gran que jo però molt valent, el pare de la Susi de les sardanes, el vàrem escatir i durant més de deu anys el vaig cuidar i treballar, i obtenir oli per a nosaltres i per vendre'n una mica. Veus, Jaume, ho feia tot, era un polifacètic...

— És veritat. Una prova més és que des del primer moment que vares ser a Torroella, deixes la bicicleta de competició però continues vinculat a l'esport, ara com a corresponsal, i et dediques a impulsar l'esport torroellenc.

— Sí, a causa dels anys dedicats al ciclisme jo coneixia el món dels periodistes esportius i ells em coneixien a mi, i per això em varen proposar, i jo vaig acceptar de bon grat, de ser corresponsal a Torroella del *Mundo Deportivo*, *Los Sitios* (ara *Diari de Girona*) i d'*El Punt* (un temps), que vaig mantenir fins fa uns deu o quinze anys.

Al mateix temps, com dius, vaig contribuir a engegar i impulsar noves iniciatives esportives. En aquell moment jo trobava que, en molts aspectes, i sobretot en l'esportiu, Torroella era una població ensopida. Devia ser els primers anys cinquanta que amb en Domènech del Molino i l'Isidre Sullastres ens vàrem dedicar a organitzar i entrenar un equip de bàsquet format amb nois molt animosos.

Els frares del Col·legi Sant Miquel del carrer de Sant Genís ens deixaven el pati, que tocava a la carretera, i per fer-hi una tanca, en Genís Baquer va anar amb el carro a collir canyes al riu, i els taulers els varen fer a can Jordi Bassó carrosser. A més d'aquests dos, jugaven en Míliu Garcia, Quimet Torres, Josep Puig, Joan Bonada, Plàcid Guspí, i en temps de vacances us hi afegíeu els estudiants, més entrenats, com en Santi Vives, Pere Capellà, Joan Vilà, Josep M. Manich, tu mateix algun cop. Aquell equip de bàsquet va competir al campionat provincial de l'Obra Atlético Recreativa, s'enfrontava als de Palafrugell, la Bisbal, Olot, i vàrem quedar campions. La final d'Espanya va ser a Saragossa, jo no hi vaig ser, l'equip estava format bàsicament pels estudiants que he citat abans, un equip molt justet de jugadors. Te'n deus recordar perquè tu hi eres.

— Me'n recordo bé, va guanyar el campionat Tarragona, i Torroella va quedar segona. Però tu aquells anys feies també altres activitats en l'àmbit de l'esport, i sobretot del ciclisme, que ens hauries d'explicar.

— Per ajudar a impulsar més l'esport, em vaig implicar en l'organització de la Festa Major dels anys 1951 i 1952 amb altra gent inquieta, l'Anselm Isern, en Joan Sabrià, l'Ignasi de les Gorres. I l'any 1953 ja vàrem engegar la Cursa Ciclista que se celebra des de llavors cada any per la Festa Major, amb alguna petita interrupció.

També va ser important per reviscolar l'ambient de la vila l'organització d'un final d'etapa de la Volta Ciclista a Catalunya a l'Estartit, en Pepe Muntaner i jo vàrem representar Torroella. Els anys següents també vam participar com a comissió de Torroella en l'organització de les etapes de la Volta a Girona que passaven per la nostra vila.

Als anys vuitanta vaig col·laborar amb el Casal del Montgrí, una entitat que treballava molt per la vida cultural de Torroella, i l'any 1982, amb una colla d'esforçats, vàrem crear el Club Ciclista Montgrí. Me'n recordo que a la junta que em va tocar de presidir hi havia en Francesc Cros, en Lluís Fabrellas, en Joaquim Radresa, en Roselló, en Payet, en Cruset... De seguida vàrem ser molts socis, vàrem organitzar la Festa del Pedal, i proves diverses, a més de la Cursa de la Festa Major. Fèiem excursions i marxes cicloturistes dominicals, a diferents destinacions, entre elles fins i tot a França, a Amélie-les-Bains. El club va rebre l'any 2007 la Medalla del Montgrí.

Juli Casino davant de la vitrina de casa seva on guarda els trofeus guanyats en la seva vida esportiva, especialment de ciclista. (Foto J. Serenó)

Després vaig continuar en altres àmbits, secretari i delegat d'Excursions de la junta del Recer, president de la secció de Petanca... i fins ara.

— I varen arribar els reconeixements.

— Sí, estic content, ho pots veure en aquesta vitrina, que ja no hi caben més copes i medalles. L'any 1998 la Federació Catalana de Ciclisme em va atorgar la Insígnia d'Or per la meva dedicació a aquest esport, l'any 2004 se'm va concedir la Medalla del Montgrí. Finalment, l'any 2006 vaig ser condecorat amb la Medalla a l'Esport de la Generalitat de Catalunya. Tinc una esposa i companya amb qui hem fet junts 63 anys, tenim filles i néts que ens estimen, tenim amics pertot arreu. Què més puc desitjar?